

3.4.44

ירושלים, יום כ', 2.4.44

מסעה 10:00 עד שעה 11:45 היתה לי שיחה עם הנציב העליון.

אמרתי לו שאני באירי אליו, כי אני סלא דאזה למצב המתפתח בארץ.

אני סלא דאזה מסעם היהודי, כי זה מוזק לנו, אבל זה עניננו. אני סלא דאזה,

כי יש בזה נזק כללי במלחמה, גם הידיעות הופיעות בעתונות אמריקה הן מוזיקות.

באמריקה ישנם אנטישמים, ולמקרא ידיעות אלו הם אולי ~~מאמינים~~ יאמרו: היהודים הנכזים

האלה, אך במקרה או לא במקרה האנטישמיות האלה באמריקה הם גם אנטי-כריסטים, והם

גם יגידו: הכריסטים האלה, האדמיניסטרציה הזאת. גם באופן דירקטי זה יכול להביא

נזק למלחמה, אם החיילים במקום לסלא תפקיד צבאי ישיר יצטרכו לשטור ^{אלה} עלי כרחביה,

אני סלא אוכל לצאת מטתח ביהי בללכת לאכול.

והענין הזה שאנחנו חושבים אותו לענין מסותף - כולל זה באתי אליך.

אם כי בענין זה אנחנו מאוכזבים, בשבט זה יותר מהכל, אך אני לא באתי לדון על

הפוליטיקה הגדולה, לא על הספר הלבן, לא אתה האיש שיכול לדון על זה, לא ברוב

זה מעניין אותי הספר הלבן, מעניין אותי המצב הרגעי המתפתח בארץ.

כאשר נתמנה קייסי לתפקידו - אמרתי לו, באתי אליו בוואשינגטון.

והוא טקס סמני לספר לו קצת על המזרח, וספרתי לו ואמרתי: הענין העיקרי הוא

הספר הלבן, אבל איני מציע לך לשנות את הספר הלבן, כי כאשר המלחמה נמשכת יש

ניסוקים רבים לאנגליה לא לשנות את הספר הלבן, ואין אני מניח שהממשלה תשנה את

המדיניות שלה, אבל אני רוצה ממנו שלושה דברים: (א) הגנת ארץ-ישראל על ידי

יהודים - זה היה בימי אל-עלמין; (ב) לא התחייבויות חדשות כלפי הערבים;

(ג) ריושים של קואופרציה, גם כשיש הספר הלבן, לא כיסול הספר הלבן, אלא

קואופרציה שלנו תוך כדי המלחמה, ויש ענינים שוממים, אך עם המסכר הזה אין

קואופרציה, ואתה צריך להקים ריושים שמהיה קואופרציה אחר.

אני הייתי אז כדרך שנה באמריקה. בעדתי מהארץ זמן רב, כאשר

נסעתי מהארץ היה המצב רע, וכאשר חזרתי לארץ - היה המצב רע עוד יותר. שבועיים

לאחר חזרתי לארץ ראיתי את טק-פירסון, הוא הזמין אותי, הוא רצה לשמוע ממני

דברים על אמריקה, ואני מסרתי לו גם דשמי מהארץ: כל הסביבה מורעלת - כל

הציבור, כל חייל וכל פקיד, וכל מה שאנחנו עושים מייחסים לנו כוונות רעות.

11/11/44

וזה בכל מה שאנחנו עושים, ומאז הורע המצב ביותר.

ואני נתתי לו שורה של עובדות. יש ספר לבן, אתה לא אחראי לו.

לונדון אחראית לו, אתה נשלחת הנה לקיים אותו, אנחנו לא כל כך פחדנו מהספר

הלבן, ידענו שהוא לא יקום. יש לי גם אוטוריטי מהפריים-סיניסטר, לא

מסירטיל, אלא מהפריים-סיניסטר שהיה אז, מצ'מברליין, הוא שאל אותי אם

באזני שמעתי את הדברים ואם הייתי לבדי, אמרתי ששלושה שמענו את הדברים, היינו

אצלו דר' וייצמן, ססיפן וייז ואני, ואומר ~~אז~~ לנו צ'מברליין: אנחנו

איננו עושים פוליטיקה לעשר שנים, שום ממשלה אינה יכולה לעשות פוליטיקה

לזמן ארוך כזה. האם אנחנו יודעים איזו ממשלה תהיה אז, מה תהיה המציאות

בעולם אז, כרגע יש לנו צורך בדבר זה ועלינו לעשותו.

אנחנו לא פחדנו מפני הספר הלבן, כי אנחנו ידענו שהוא אינו

ניתן להושטה. עכשיו יבגו אנשים אחרים הממשלה. כן - אמר הוא - מסירטיל

נואם נאומים עוד יותר... מאמר אתה נגד הספר הלבן.

אך לא על זה באתי לדבר אתך; נעשים דברים שאין להם קשר עם הספר

הלבן, הוא שאל: מה? ומה היה לנו ויכוח, אני הכאתי לו שתי דוגמאות בעניין

הקרקעות: א) הספר הלבן מאפשר קניות קרקע אם זה הוא צורך של ההתישבות

הקיימת ואם זה אינו מזיק לערבים. היו מקרים שלערבים היו עניין חיוני

למכור לנו קרקעות, כי יש להם הרבה קרקע, ואין כל אפשרות שהיא לעבד אותה,

והיה נהוג להם כסף, אקטת זו היתה דרושה להתישבות הקיימת, אך לא הרסה את

העברת הקרקע ליהודים. ב) אדמות הממשלה שלא נכנסו לספר הלבן, באה האדמי-

ניסטרציה מוהכניסה אותה.

מה הוא המסיק אותי ואמר, שאני איני יכול להמשיך בעניין זה, כי

אין הדבר כך. מה אומר הספר הלבן? הספר הלבן אומר שיש צפיפות ערבית, והוא

בא לעזור לערבים, הוא דואג לריזרבה קרקעית לערבים, ואין הוא בא לעזור להגיע

לקרקע לא לי, לא לך, לא לארמני, כי ישנה כבר צפיפות ערבית על הקרקע, זו היתה

כוונת הספר הלבן, וכוונה זו חלה גם על אדמות הממשלה.

אמרתי: אילו היתה כוונה זו חלה גם על אדמות הממשלה לא היו עושים

יוצא ~~אז~~ מן הכלל בספר הלבן, ויוצא מן הכלל זה כתוב במפורש בספר הלבן, ואם

אתה דן על החוק הרי זהו החוק, אם הכוונה היתה להוציא מן הכלל מסהו הרי

הכוונה חלה על היוצא מן הכלל, אך הוא אמר שלא כך הוא מבין את הדברים.

אחר כך נתתי לו דוגמא מענייני העלייה, לא בשעת מעשה, אלא לבסוף יצא בסיראדה ארוכה, פניו היו אדומים, הוא היה מרותך כולו. אמרתי לו: בפרלנט לאחר ויכוח הודיעו שניתנים לנו 30,000 רשיונות, זו היתה ג'יסטה חשובה, זה עשה רושם על ש העולם, זה עשה רושם גם עלינו, ולא העזרה היא היתה החשובה מה, אלא ההשתתפות המוסרית, אבל אתם לא נתתם להכניס אותם, ועל זה הוא השיב בדברים נסערים, אבל זה היה בסוף.

אחר דברתי על ההסתה שיש נגדנו, איך מתארים אותנו, מה אומרים לכל אורח, גם מה הוא הפסיק אותי פעמים אחדות.

אחר כך דברתי על המשטרה. הנה קדו מעשיסאלה, לנו הם כוזקים יותר מאשר לאחרים, והוא אמר מה: אפשר להפסיק את הדברים האלה על ידי עזרה הציבור, אך הציבור אינו עוזר, הציבור אינו מוסר ידיעות. אמרתי מדוע הציבור אינו יכול לעזור להם בענין זה, כי הוא אינו רוצה ויש מה שני דברים: ישנה קורופציה, איני מכליל את הדברים, ויש בפירוש יוצאים מן הכלל, איני אומר זאת על הקונסטיבל, אני אומר זאת על הפקיד הגבוה, בתוכם ישנה קורופציה. ויש דבר שני - הם קשורים עם הגינגסטירים, יש אנשים - ודאי לא כולם - הקשורים עם הגינגסטירים.

מה הוא הפסיק אותי ואמר: הקשבתי לא כי אני מסכים אתך, אבל מה איני יכול לשחק, זו היא השלכת רפש.

אמרתי: אם זו היא השלכת רפש, אין לי יותר מה לדבר, אין לי מה לעשות מה. חשבתי לחובתי להגיד לך מה חושבים אצלנו ומה אני חושב. אני בעצמי לא היו לי עניינים עם המשטרה, לא נתתי כסף לכססרה ולא קבלו ממני, אך אני שומע על דברים אלה מאנשים שאני מאמין להם, שהם יודעים מה שהם אומרים, ואני חושב שמחובתי להגיד לך זאת, כי אתה הנך ראש המדינה.

הוא אמר: האם אתה יכול להגיד לי שמה, האם יכול אתה להוכיח זאת בטשפס, ומפני זה אמרתי שאתה משליך רפש.

אמרתי לו: לא באתי אליך כבוא אל שופט, אין לי הוכחות משפטיות, אך אמרתי את הדברים על יסוד הנמשק לפני ידי אנשים שאני מאמין להם. אתה תעשה בזה שימוש שאתה רוצה.

הוא אמר: מדוע אין אנשים אלה הולכים אל ראש המסורה.

אמרתי: זה חל על השאלה הכללית מדוע אין עוזרים, וזה עסקך לסתל בדבר. הוא אמר: עכשיו בא ראש מסורה חדש, הוא חניך המסורה האנגלית, הוא מסמ, אזלם אין פוליטיקה, אין כסף, הוא רוצה שהשוטר ידע לעשות רק את חובתו, אין לו שום דבר עם הפוליטיקה, חובתו להשלים סדר בארץ.

אמרתי: תגיד לו אתה מה עליו לעשות, ואם הוא ידרוש את האנשים

שאמרו לי, הם יבואו אליו, אין הוכחות משפטיות, אבל יש די חוסר שיתעניינו

בדבר, ואני עוד הפעם לחיתי נגד הביטוי שהוא הסתמס בו שאני משליך רע.

אתה יכול להגיד שאין זה, אתה יכול להגיד שאין אתה יודע, והוא ניסה אז קצת לתקן את ביטוי.

אחר כך הסכתי. אמרתי: ענין ^{זה} ~~הענין~~ ^{הענין} המעשים האלה הציבור אינו

מבין אותם. אנחנו אין לנו מסורה, אין לנו מסורת ממלכתית, אבל אנחנו איננו עדר, אין אנחנו רק מספר של חמש אלף וכמה דרכות נפשות, אנחנו הננו עדה, אנחנו

ציבור, אין לנו מסורת מסורת ממלכתית, אבל יש לנו מבחינה מוסרית אירגון, יש

לנו מסמעת, ואנחנו יכולים לנהל פעולה. יש לנו שני קצוות, ואנחנו באמצע

הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית, ^{לש} ולשני צדינו אגודה ישראל והרואיזון-

ניסטים, אין אני ^(כ)ול להגיד שאנחנו מדברים גם בשם שניהם, אבל ~~אבל~~ זהו מיעוט

קטן, הרוב הוא העדה, וצריך לנהוג אתם כמו עם עדה, והרושם אצלנו הוא שאם יש

אצלנו פירודים הם מאומצים על ידי האדמיניסטרציה, ואם אתם צריכים להודיע

משהו ליהודים אתם מזמינים אותנו כארבעה גופים שווים: הסוכנות היהודית,

הועד הלאומי, הרואיזון ניסטים והאגודה.

הוא אמר: אם אנחנו צריכים להודיע איזה דבר ליהודים, אנחנו

צריכים להודיעו לכל היהודים. אמרתי: איני נגד זה שתודיע לכל היהודים, אבל

יש לזה כל מיני דרכים, יש עתונים, אבל ישנה נציגות - הועד הלאומי מייצג את

היסוב היהודי בארץ-ישראל, הסוכנות היהודית מייצגת את העם באותם הענינים

הנוגעים לכל היהודים, לא רק ליהודי ארץ-ישראל במובן הצר. הרושם אצלנו הוא

שאתם מעודדים את הפירודים האלה בתוכנו.

והנה בענין זה הציבור חסר. אתם מאשימים את הציבור. לא ראינו

שאתם עושים איזה דבר נגדם. הוא אמר: האם אתמול לא אמרו ששים איש?

אמרתי: אתמול חלו שני שינויים - הוסר העוצר וראו שהממשלה

פועלת משהו נבדט. גם פה הוא הפסיק אותי; אך הממשלה אינה יכולה לעשות ולא כלום, איך היא יכולה לדעת מי הם, זה רק הציבור יכול לדעת, הציבור אינו עוזר. גם אם אנחנו נאסור את מישהו, שום יהודי לא יבוא לזהותו, שום יהודי לא יבוא להעיד נגד יהודי.

אמרתי לו: יש לך מושגים משונים על היהודים. אתה שש שנים בארץ, היית עסוק מאד, אך היית צריך לדעת קצת יותר על היהודים, יהודי יעיד נגד יהודי? אמר: במה אתם יכולים לעזור לנו? אמרתי: לכם הציבור אינו מאמין סיכול לעזור, והוא אינו יודע מה היא עמדתכם בעניין זה, אבל אנחנו בעצמנו רוצים לעשות משהו בכוחנו. אמרתי לו מה שהועד הלאומי החליט - מניעת כסף, מחסה, עמדות, אבל לשם כך באתי אליו.

יש מצב מסוים לא רק במדיניות הגדולה, ייתכן שאין אמן כינינו בענייני הגדולים, אבל זה יכול להביא למצב גרוע יותר, את הדברים האלה צריכים לשנות, האפשרי הדבר או לא, ולדעתנו זה אפשרי אם יהיה ריזשים של קואופיראציה, כמו שביקשתי, אם תתיחסו לציבור שלנו כמו לציבור מתוקן, עם נציגות, יש אמנם חילוקי דעות בינינו, אותם לא נגמר, אך נעבוד בעניינים האפשריים מתוך סיתוף הדדי.

ובכן - הוא אמר - אתה באת אלי שאנחנו נעבוד יחד אתכם, ואנחנו נקבל י'ואיש קומונוולט, שנקבל את בילסמור. הייתי נדהם, הוא לא אמר ואתבקי צור, הוא פרש את הדברים, הייתי נדהם כי מכל מה שאמרתי לא למד כלום. אמרתי לו: אני נדהם, אם אני זוכר עוד מה שאמרתי, הרי לא הזכרתי אף במלה אחת לא את בילסמור, לא את י'ואיש קומונוולט, לא י'ואיש סטייס (הוא אמר כראשונה י'ואיש סטייס, אך באחר כך תיקן את עצמו: אתם אינכם אומרים י'ואיש סטייס, אתם אומרים: י'ואיש קומונוולט); אמרתי: אף מלה על זה לא אמרתי, גם לא בעניין הספר חלבן.

הוא אמר: כן, זו היא הפריזומטציה שלך, זו היא כוונתך, שאנחנו נקבל כל הדברים האלה, ביחוד כאשר הוא חזר על דברים האלה בפעם השניה זו הייתה קטנות מוח מצדו.

אמרתי לו: מה יש לך דוצמא, אתה רוצה שהציבור שלנו יאמין

למסורה - כשיש לכם חשדות כאלה? הזכרתי את ענין רמת הכובש, את מסעטי הנשק. אני יושב עכשיו אתך ומדבר צברים ברורים, אך אתה שמעת מתוך דברי דברים שלא עלו אפילו על לוח לבי כרגע, ואתה אומר שעליך לקבל בילסמור, י'ואיש קומנוולט, הייתכן כדבר הזה?

מה הוא נסוג אחורה, ניסה אחרת לתרץ ואף. ובכן מה אתה רוצה,

לשם מה באה אלי. האם הכוונה שלך היתה להגיד לי, שבענין הספר הלבן אין לנו שפה משותפת, האם הכוונה שלך לספר לי כל החסאים שאנחנו עושים במסך כל השנים, איני מבין מה היתה כוונת בואך!

אני אומר: כוונת כואי היתה זו שאני אומר לך, שהמצב הוא רע, שהוא עלול להזיק לדברים שהם נחוצים לשנינו, הוא רע מפני שאין שום איסון. אני עוואל, אם אפשרי לסרות חילוקי הדעות בענינים אלה, שאותם נניח הצידה, ונדע שעליהם אנו חולקים, האמיש אפשרות של קואופרציה.

הוא אמר - במלים אלו או כצורה אחרת: קואופרציה - איך תיתכן

בינינו קואופרציה. הועדה המלכותית אמרה שאתם אימפריה בתוך אימפריה, זה לא נכון, אתם אירגון כביר, בעל כוחות גדולים, אתם עושים מה שאפשר רוצים, אנחנו ארמיניסטרציה קולוניאלית במדינה קטנה - מה אנחנו?

אמרתי: איני רוצה להגיד לך הלוואי ונתהלף, אבל באמת זה

מייאש אם אתה שש שנים בארץ, ואלה הם המושגים שיש לך, אז באמת מה אדבר על מקידים אחרים.

הוא אמר: מה זאת, אתם אינכם בעלי כוח, אתם אינכם יכולים

לעשות מה שאתם רוצים, ואנחנו "האמפירד".

אמרתי: אני מבין שיש לך מושגים כאלה עלינו, כצורה שזה חלק

מכל התפיסות שיש על היהודים בעולם, אבל על זה איני מתפלל, אבל לרוב יש השקפות כאלה על יהודים לאלה אשר לא ראו יהודי מיסיהם, אבל אתה בארץ, שליש הישוב הוא יהודים, ואהה היית צריך ללמוד מה זה ישוב יהודי זה. אנחנו לא לגמרי כלי יכולת, אנחנו ציבור. תמונה זו שאתה ציירת לי מוסרים אותה לקל מקיד, וכך מציירים אותנו כעיני כל אדמה, אך אין לזה כל שחר, ואני מבנה להכניס איזה דברים לציבור, כי יש לי רק כוח השיכנוע, אולי גם אינו לי, אין

אנחנו יכולים לתת מקודה; אנחנו צריכים לשכנע את הציבור שלנו, אך אנחנו איננו יכולים לעשות זאת, כי א) אנחנו בעצמנו איננו משוכנעים; ב) בדברים שאנחנו איננו חושדים - הציבור חושד, הוא אינו משוכנע שאתם רוצים לעשות דבר מה נגד הקבוצות להן שייכים הרוצחים.

הוא אמר: שמע העניין הוא פשוט, למה לנו כל הפוליטיקה הזאת, יש מקרה פשוט של רצח, נרצחו אנשים, ולא הביעו אפילו את מצערם, רק אנשי ההסתדרות הביעו את מצערם על מות האנשים, היו אצל המזכיר הראשי הגב' מאירסון, ה' רמז ועוד אחד - ראיתי שהוא יודע את השמות, הם הבינו את צערם על שאנשים נפלו, הם היו היהודים, איש אחד לא בא, איש לא עשה זאת, שום עתון לא עשה זאת. אמרתי לך: אני שמח לשמוע שאנשי ההסתדרות הביעו את צערם, אבל מיד לאחר המעשה הביעה הסוכנות היהודית את צערה, היא בקשה להעביר את הבעת הצער למספחות, וכנראה שיש אנשים שלא היו מעוניינים להודיע לך על זאת. הוא אמר: אישה, מי הביע צער? אמרתי: דר' י'וסף הביע צער לראש המסורה, יש גם הסובה ממנו, איני יודע אם הוא הודיע לך על זאת. בעניין זה הוא רחוק, כנראה שכל העדה האנגלית רוצחת על ענין אי-הבעת צער, האנגלים בארץ כועסים על זה (גולדמה מאירסון: אנחנו בקטנו את המזכיר הראשי להודיע לנציב הצליון על הבעת צערנו. דר' י'וסף: אני לא בקשה, כי אין צורך לבקש!)

הוא אמר: העניין הוא פשוט, יש רצח, אנשים נרצחים, המסורה אינה יכולה למצוא את הרוצחים, הם נמצאים בארץ ישראל, אנשי המקום יודעים אותם, ואננו איננו יכולים למצוא אותם, זה המצב.

אמרתי: לצערי זה גרוע מרצח, כי אלה אינם רוצחים צוטים, רוצחים צוטים קל להפסיק, מה ישנה תכנית פוליטית, יש בציבור אולי סמפאסיה לזה, ולכן זה הרבה יותר מסור ואני באתי לשם זה אליך, אבל מכיון שזה כך אי אפשר להתעלם מהרקע, זה לא תסס רצח. אם אתם רוצים להעמיד זאת, אם אתם רוצים עזרה ציבורית אתם צריכים להכין את הציבור, אתם צריכים ליצור תנאים כאלה שהציבור יוכל להסתתף בזה, כי יש לוסימפאסיה, הם מקבלי גם כסף - חלק מתוך איומים, אבל חלק מתוך סימפאסיה.

הוא עוד הפעם חזר: איני יודע מה אתה רוצה, והוא מנסה לנסח

בדיוק מה שאיני רוצה. אז אמרתי: אני מניח שזו היא אשמתך, איני יכול

להסביר את העניין הזה מה שאני רוצה. נוצר מצב חמור, לא במעשים האלה, אלא כל השנים מחוץ לעניין הספר הלבן, נתתי לך כמה דוגמאות - על האמיגראציה, מה הוא נעשה אזוב ורתח ורעד כולו.

הוא אמר: באמת, אי אפשר לשאת זאת יותר. עד כמה אתם זסיכו-לוגים רעים, עד כמה אין אהם מסובלים להבין את הבריוסים, עד כמה אתם עם ממונה. יש עם אחד בעולם העוזר לכם, יש עם אחד שעשה משהו בשביל להציל, עם זה מעפרים בעפר, משמיצים את שמו, מסמילים אותו בלי סוף וכלי הרף. אף פעם אין מלת חוריה, אף פעם אין איזה ציון, אף פעם אין מעריכים אם הממשלה עושה משהו, אף פעם אין מציינים שהממשלה עושה איזה דבר טוב. אמרתי: כנראה זה אינו קורה לעתים תכופות, אבל אז מציינים זאת. הוא אמר: אך מציינים זאת בערמה טיפה. הממשלה עשתה מה שהיא הייתה צריכה מזמן לעשות. כעניין העליה מסדרים את היינו, מעליבים אותנו, מסמילים, שום עם בעולם לא עשה זאת, אנהנו היחידים העושים זאת. הוא רתח מאוד, נתתי לו לגמור, סוכרה הייתי לתת לו לגמור, ואמרתי לו: אולי יהיה לנו אינסטרומנטל על עניני העליה, לא כאתי עכשיו לדבר על זה, אולי אוכל אז לדבר רק על זה, עירבוב החוסים אינו טוב, אני רוצה לדבר פעם על שהענין לגופו, אם יש לך ענין בכך, אבל לא עכשיו. הוא רתח זמן רב.

ובכן מה אתה רוצה? ניסחתי לו בניחותא לשם מה בחוצה הקואו-פיזיציה של הציבור, הקואופרציה לא תהיה אם היא לא תהיה הדדית, אז הוא כאילו התחיל להבין: אתה אוסר שמצד שנינו צריכה להיות קואופרציה בטורה של ענינים, צריכים לעקור את החשדים שיש לכם עלינו שיש לנו עליכם. אמרתי: אני ספה שאתה ציינת זאת עכשיו.

הוא אמר: טוב, ומה העתונות? אמרתי: האם העתונות לא כתבת נוד זה, כל העתונות, אבל - אמר הוא: אין הופיעה העתונות, הם אוסרים הדג היהודים באירופה, וזהו אמרתי: אין אני רוצה להכניס ענינים אלה עוד הפעם.

כאשר הגענו לסוף הוא אמר: איני יודע מה רוצים מאתנו, איני יודע מה רצו מכל אלה שהיו לפני, הממשלה שלנו אף פעם לא ידעה מה היא

רוצה בארץ ישראל, היו כל מיני מדיניות מתנגדות, כל מיני מירוסים מתנגדים, כל מיני ועדות מתנגדות, כל מיני ספרים לבנים, הם לא ידעו מה הם רוצים, הם שלחו אנשים הנה, והאנשים אינם יודעים מה לעשות. מה יש לך, אנחנו איננו יודעים מה היא המדיניות של הממשלה שלנו, מה היא רוצה מאתנו. אנחנו מסכנים, מה זה עסקי, רוצים מדינה - תהיה מדינה, בילסמור - תהא בילסמור, אני לא יודע מה לי לעשות פה, אין לי כל מושג. לא רק עכשיו, כל 25 השנים אין להם מדיניות, מה הם רוצים מאתנו, אנחנו מדוס סנסים לקיים את החוק, לשמור על הסדר, לא יותר מזה, בעאלות מדיניות מה אנחנו יכולים לעשות, אנחנו איננו מבינים - זה לא עסקי.

אמרתי לו: אני אמנם הפעם לא באתי לדבר על זאת, אם כי אני חושב שאתה הנך היועץ הראשון של ממשלת הוד מלכותו בשאלות הפוליטיות של ארץ-ישראל, אתה פה מייצג את ממשלת הוד מלכותו.

הוא אמר: אבל אין לי ענין עם זה, לא עשיתי את הספר הלבן, אין לי עסק מי פה, ערבים, סאנואנאיקים, ודים.

אמרתי: לך אין ענין, אבל עליך לשמור על הסדר, את ה צריך לדעת את הציבור שיש פה. אני אמנם איני בא-כות כל הציבור, אני מדבר בשם חלק הציבור, בשם היהודים, הוא יוכל לסלא תפקיד מצומצם ממה שאתה רוצה להסיל עליו, אבל אתה אינך רואה עם מי יש לך עסק, בענין זה תפקידי לעזור לך, ואם אתה רוצה לדעת מה נעשה בקרב היהודים - תשנה אלינו.

היה לי עסק עם הקודם לך, הוא אמר: עם מק-פירסון, לא אמרתי עם הנציב שקדם לך, לא היה אז ספר לבן, אך היו ויכוחים בינינו, לא תמיד היתה הסכמה בינינו, אבל היה אימון אישי, ולא פעם הוא היה שואל אותי, הוא היה אומר לי שהוא אינו סומך על האינפורמציה של המסורה, אך לא תמיד יכולנו לתת גם לו את האינפורמציה, כי היו מקרים שאנחנו לא ידענו, ואם ידענו היו לנו ניסוקים לא לתת לו אף כל האינפורמציה, והייתי אומר לו: את זאת אין אנחנו יכולים לסמור לך, והוא היה מבין זאת.

אתה שואל אותי מי הם הרוצחים, אני איני יודע, האם אני אומר לך כי הם רוצחים? אמנם לא השתמשתי במלה זו, אלא תמיד אמרתי ה"גייננס", איש מהמקום לא יסמור ידיעות למסורה, כי הוא אינו בטוח אם קודם כל זה לא יגיע לגייננס. הוא אמר: אולי מסור הידיעות מסורן

גם למישהו אחר. אמרתי: איני מתכוון לזה, אני שומע דברים מהסקורות שלי. לי אין אינפורמציה, זה לא ענייני, אני מתכוון בכלל לידועות. אם תהיה לך סאלה בענייני היהודים הפנה אלינו, אל דר' י'וסף, אל קולינא אחר שלנו, אלי - במקרים רבים נאמר לך הכל אשר ידוע לנו, אך ייתכן שיהיו מקרים שאנחנו נצטרך להגיד לך: אנחנו מצטערים מאד, אך אנחנו איננו יכולים להגיד לך זאת. היו מקרים כאלה עם ווקופ, היו יחסים אישיים הטובים ביותר בינינו. אמרתי לו: מאיני יכול להגיד לך זאת, אבל אם אנחנו נגיד לך תדע שאתה יודע את הדבר.

הוא אמר: אני יודע שאנחנו איננו יכולים לסמוך על האינפורמירס, אלה הם האנשים הכי נבזים, כי הם עושים זאת בעד כסף. אנחנו איננו ספשים להאמין לכל מה שהם אומרים. אם הם אומרים לנו: בן-גוריון עשה זאת, צריכים לאסור אותו, אנחנו יודעים שאין אנחנו יכולים לסמוך על זאת. אמרתי לו: אילו היתה קואופרציה היית שואל אותנו והיינו אומרים לך. היו לנו כטעטמסיד סיכסוכים עם הממשלה, אך לא היה עוד לפניך נציב אשר יפקפק בישראלנו, רק עכשיו מציגים אותנו כמפלצת, ואז הוא עשה לי קומפלימנטים אישיים, הוא יודע שעלי הוא יכול לסמוך, אני תמיד מציין בזה שאתה מדבר כאשר אני חושב.

זה היה בסעיף זה. יש לו טענות בכלל לעתונות, לציבור היהודי בכלל. דברתי אתו על העתונות הערבית, על המאמרים שהופיעו בעתונות, ובכלל על יחס הצנזורה אלינו ואליהם. הוא דחה את זאת. הוא אמר: הצנזורה מוחקת הרבה מאד גם אזלם, אבל לעתים נותנים ליהודים לכתוב, ולעתים - לערבים. אמרתי לו שמסתמע שמישהו כתב את המאמרים. הוא אמר: אתה מניח שמישהו מהפקידים כתב את המאמרים, אין לזה כל שחר, אין כל שחר לחשדים אלה, בסוף הוא דבר על החשדים ההודיים. כל השיחה הזאת היתה עינוי, קודם כל הוא אינו תופס, הוא רק פקיד, הוא אינו שטייטסמן, הוא פקיד מסרדי, לא מעורב עם האנשים, והענין אינו נוגע לו, אבל ראיתי גם את הסראגידה של פגישת עמים שונים. בהתנקשות בינינו יש גם התנקשות של אופי. הוא דבר בכלל בנו העתונים. אמרתי: יש עתונים שאני מעריך אותם, למשל סייסס או מאנצ'יסטיר

גארדיין, לא בגלל המדיניות שלהם, אלא בגלל ההגיונות. והוא אמר: לכל דבר יש לך הקוראלימיקאציה שלך, אתם הנכם אנשים "קליוויר" (חכמים) מדי.
יש אופי שונה, ראייה שונה, כישה שונה. הם רואים אחרת, אנחנו רואים אחרת, כשילקצת סימפאסיה נפשית אפשר אולי להעריך אחרת את הדברים.

הוא אמר לי שהוא קורא את העיתונים העבריים, אמרתי לו: לא הכל אתה קורא, נותנים לך פראגמנטיים, ומישי פראגמנטיים מנישים אשר הם ראים לנכון להגיש לך, אילו היית באמת קורא את העיתונים העבריים, מניח אני שדעתך הייתה אחרת.

אין אצלו ראיית הקשיים, אין הערכת המעשים השונים.
אמרתי לו: אין אני רוצה לעשות אתך כל ויכוח² כדי שלא תאמר לי תיכף שבאתי לשם כך. בראשונה הוא אמר לי: מה כוונתך האמיתית, לשם מה באת. איני יודע אם משהו נכנס לראשו, איני יודע אם משהו נשתנה או ישתנהו אני מסופק. אמרתי לו מה שנעשה ומה אפשר לשנות, מה שנוכל לעשות בנוח עצמנו נעשה. אמרתי לו מה שהמוסדות החליטו, כי הוא רצה בחלק השני של השיחה להצטמצם רק על מעשים אלה, על מקרים אלה. הוא היה נרגז שאי אפשר לדבר על רק על מקרים אלה, שאי אפשר לבודד אותם. אמרתי לו שזה רקע מסוים. בסוף כאילו הבין, נכנס לראשו שמוכרח להיות שינוי כללי. אם הוא יכתוב ראפורט על השיחה, איני יודע איזה נקודה יברור לו לשם כך. התהום היא איומה, בחוץ אמנם שכל רב, גם סימפאסיה רבה כדי לתפוס את העניינים שלנו, גם להבין אותם..

אמרתי לו: אסיר לך עובדה, יש לי אנשים שאני עובד אתם, אני טאמין להם, אני טאמין שהם יודעים מה שהם מוסריים להם, ואני טאמין שזו היא האמת, ישנה עובדה אחת שאני לא אייתי מכניס אותה, אבל זו מוכיחה בהחלט את חברי, וזה ענין התמונה שלי במשפט הנשק. אין כל ספק בדבר שהראו לו את התמונה לפני המשפט ואמרו לו: זהו סיסטם בן-גוריון, תכיר את התמונה ותאמר שאתה דובר בענייני הנשק. הוא אמר: זה לא מוכרח להיות, יכול להיות שהוא ראה בתמונתך אדם שאתה הוא באמת נפוש, אולי ראה איש דומה לך בבית הקפה, וכאשר הראו לו את התמונה היה נדמה לו שאותה הוא ראה.

אמרתי לו: באופן תיאוריטי מופשט ישנה אפשרות כזאת, אבל היא לא תתקבל על הדעת של כל שופט בעולם, מפני א) הרי הוא לא הנניס את התמונות, את התמונות הכין איזה מקיד כדי שהאדים או סטונר (אני לא זכרתי את השם השני, אך הוא הזכירו) יכירו אחת התמונות זה ברור, המקבל אתה זאת? אמר: זאת אני מקבל.

אז אנחנו צריכים להניח קואינצידנס - הוא ראה איש הדוכה לי, בלי שידע זאת, גם הפקיד אשר הכין את התמונות גם הוא לא ידע על מקרה זה. אך בכל זאת הוא שם את התמונה שלי בין 19 התמונות האחרות. זה דבר אשר שום שופט בעולם לא יקבל, אלא המרובאליטי הקדומה לוודאות היא שהאיש אשר הכניס את התמונה אמר לו: תכיר את האיש הזה. הוא המשיך להתווכח בעניין זה, אבל לא בחוקף כזה, והוא אמר: לא בדקו את הדבר. אני לא קראתי לו את השם קייסלינג.

מאיתי עוד: מחזיקים איש במאסר, לא רק איש אחד, אבל יש ביניהם איש אחד, שאין שום סוד להחזיק אותו במאסר. סגור כמה פעמים למעצרה בעניין זה, אך אין מוציאים אותו, כי הגיינגס חושבים שזה עלול להזיק להם, הוא היה פעם קרוב להם, או חברם. הוא אמר: מפני מה עושים זאת? אמרתי: איני יודע, או מפני שזה עולה בכסף, או מפני שיש שרות הדדי. הוא אמר: כך אי אפשר, אתה צריך למסור עובדות, שמות. אמרתי לו: תמסור אתה את הדברים למקד המעצרה שלך, תמסור לו להתעניין בדבר, אם הוא יפנה אלינו, אנחנו נשלח אליו את האיש שיש לו הידיעות, והוא וודאי ימסור מה שיש לו למסור ומה שהוא יכול למסור, ואחר כך יצטרפו האנשים שלך לחקור, כי הוכחות למשפט אין לנו.

זכרתי על כיקורי העונאים מחו"ל, מה מספרים להם ואיך מתארים אותנו בפניהם, הוא אמר שיש בדיוק ההיפך. אתם מעלילים עלינו כל מיני עלילות. באו אלינו ושאלו אותנו האם זה נכון שאנחנו בעצמנו שיחררנו, נתנו לעשרים ושת אנשים מלאסרון לברוח. ודאי משהו אמר להם זאת. אמרתי לו על אי-פירסום הסמות והתמונות של הנורחים. הוא אמר: מה זה שייך לעניין זה. אמרתי: איני יודע מי עושה זאת, אבל יש אנשים שאלה אותם הגיינגס, והציבור צריך לדעת מי הם אנשים אלה.

הוא ענה: הנה אנחנו אוסרים אנשים, אנחנו איננו כסוחים אם
 אליה המאות האנשים. אמרתי: זה קרה רק אחסול.
 שש מה טימסוס, יש מה רשע, וישנה גם אותה התהום. זה דבר
 אובייקטיבי.

כשצוין את הסדיניות הממסלתית, את הביבלולים שבה, הוא השתמש
 דווקא במלה ערבית לצוין - מלה שאיני יודע אותה, כנראה מלה הסונית
 "מיחליביסס", ואפייני הדבר שבביל לצוין את הסדיניות האנגלית הוא צריך
 להשתמש במלה ערבית.

אני ראיתי שהוא שונא את הספר הלבן, הוא שונא את הכל, והוא
 היה מאושר אילו יאסלחו אותו לאיזה קולוניא שאין כל הסכך הזה, הוא היה רוצה
 להבת בכנוחה.

אמרתי לו על המאמרים בעתונות הערבית, הוא לא הגיב על הצורה,
 אלא הגיב רק על זאת שאני טניח שיתכן שפקידים כתבו את המאמרים האלה.
 אמרתי: אנחנו מכירים את הערבים, אנחנו יודעים את המינסטאליות של הערבים.
 איני יודע מי הערבים המוכרים לנו - ואלה לא מעטים, ואולי דווקא המטכילים
 ביניהם, ולא שמענו מפייהם אף פעם שהם ידבר על "נורדלויססירן-פרונסייר",
 ועל זה הגיב כאשר הגיב.

זהו תאסון היהודי, אם הם לא יתרכזו בארצם לא תעבור האנטי-
 סמיות, רק מצבם המשונה גורם לכך.
 על כוח הישוב הוא דבר בכנות, הוא אמר יש ישוב עצום, כביר,
 מאורגן, עוסק כל מה שאוסרים לו, אנחנו אדמיניסטרציה של ארץ קטנה, אנחנו
 איננו יודעים מה לעשות, אתם יכולים לעשות הכל. הוא מאמין בזה, הוא חזר
 על זה כמה פעמים.

גם בסוף, כאשר דברנו כבר בידידות, כאשר הוא ליווה אותי
 לדלת, הוא חזר עוד הפעם על זה: לכם יש יותר כוח מאשר לנו.
 כאשר הוא ניסה לסכם את דברי הוא אמר - מה היתה כוונת
 בואך, האם להגיד שהספר הלבן לא יקום, האם לומר שהסדיניות הזאת לא תקום,
 צריכה להיות סדיניות אחרת, אני חושב שיש לך איוון כוונה, יש לך איוון
 משימה - ליהודים ישנה תמיד איוון משימה בדבריהם ובמעשיהם.

סתוך כל הדברים האלה הוא ניסה להוציא אותי מהכלל, אתה
 אינך מסתיר את כוונותיך, אתה אומר בגלוי אשר יש לך לומר, בעד זה אני
 מכבד אותך, אתה אדם ישר, אפשר להאמין לך.
 זה היה עינני כזה שאין לתאר אותו, דברתי כבר עם גויים מסוג
 זה, היתה לי פעם שיחה עם ווקוס - שיחה לא קלה, אשר נמשכה חמש שעות.
 דברתי אתו גם על מרות הגיוס - על עלכון הדגל, הטעה, היחידה,
 והדגשתי לו שבכל זאת אנחנו עשינו ושושנים.
 אלה הם חותמי הגורל, מעצבי דעת הממשלה בלונדון, אבל הוא
 איס קסן.